

kärl med bugtad botten, hvars insida är belagd med polerade plattor, som återkasta solstrålarne mot en cylinderformig generator, uppsatt öfver nyss nämde reflektor i dess längdriktning och innehållande vatten, genom hvars afdunstning det drifvande mediet för en vanlig ångmaskin erhålles. Denna gjorde 120 slag i min., och det absoluta trycket på kolfven i ångmaskinens cylinder uppgick till 2,5kg per cm<sup>2</sup>.

Någon senare konstruktion är oss veterligen ej publicerad, men det är bekant, huruledes E:s allra sista sträfvanden kort före hans fränfalle voro egnade åt fullkommandet af sin solmaskin, hvilket han ock lär lemnat i arf åt sina biträdande ingenjörer.

Hvad slutligen E:s literära verksamhet angår, har den ej varit af synnerligen omfattande beskaffenhet. Den består hufvudsakligast i smärre uppsatser — vanligen af polemisk natur — för facktidsskrifter. I öfversigten af Vetenskapsakademien Föreläsningar har han skrivit om *solvärme's inflytande på jordens rotation* och om *solvärme's användning som mekanisk drifkraft*, samt i »Ingenjör-Föreningens Föreläsningar om solarmaskiner och om solens och dess yttemperatur». På engelska utgaf han ett par större arbeten, nemligen *Solar investigations* (1875) och *Contributions to the centennial exhibition* (1877), det senare ett kolossalt verk, tillkommet på grund deraf, att E. kände sig förnärmad af att ej hafva blifvit personligen inbjuden att deltaga uti nämnda utställning i Philadelphia.

Det är i sanning en häpnadsväckande verksamhet, hvaraf vi här sökt gifva en bild, visserligen på grund af det mera än vanligt rikhaltiga materialets omfång och det begränsade utrymmet ofullständig, dock, såsom vi våga hoppas, tillräckligt klar för att ådagalägga mannens i fråga kolossala arbetsförmåga, hvaraf frukterna synas kunna representera många vanliga, begåfvade människors lifsgärning tillsammans. Förklaringen härtill har man otvivelaktigt att söka ej blott i den långa lefnad af 85 år 7 månader och 7 dagar, som sällan plägar komma en människa till del, utan framför allt i det strängt systematiskt ordnade lefverne E. ständigt iakttog, och af hvilket åtminstone halfva tiden var helgad ett arbete, hvaråt han alltid med okuflig energi, lust och glädje egnade sig ända till blott ett par veckor före sitt den 8 mars innevarande år timade fränfalle. Först i sista ögonblicket hörde man honom uttala de för hans skaplyne ovanliga orden: »hvilan är skön».

Såsom vi sett hade E. haft många motigheter och vederärdigheter att bekämpa i genomförandet af sina många och vidt omfattande planer, beroende i de flesta fall på den mistro och mången gång kanske äfven afund, som hvarje, så att säga, utom sin samtids vanliga tankesfer spekulerande och skapande människa alltid uppväcker; och hvilka känslor hans visserligen ej oberättigade stolthet och jernhårda vilja, som ej tillät honom att i sina strider vika en tumsbredd från förut fattade åsikter, understundom ej bidragit att undanröjda. Men så hade han ock å andra sidan att glädja sig åt många framgångar och utmärkelser, hvilka sällan falla på en vanlig människas lott, och af hvilka blott några de viktigare här må omnämnas. Han kallades till ledamot af åtskilliga akademier samt andra vetenskapliga och tekniska institutioner, såsom af svenska Krigs- och Vetenskaps-Akademierna, af Wesley University i Nordamerika, af Franklin Institute i Philadelphia etc., till hedersledamot af Vetenskaps-societeten i Upsala, af Fysiografiska sällskapet i Lund, af Vetenskaps- och

Vitterhets-samhället i Göteborg, af Svenska Örlogsmannasällskapet, af svenska Ingenjör-Föreningen och af American Institute i NewYork; samt till hedersdoktor vid Lunds Universitets jubelfest 1868. Vidare var han kommandör med stora korset af Nordstjerneorden, kommandör af norska S:t Olafsorden, kommandör af danska Dannebrogorden, kommandör af spanska Isabella Catholicaorden, riddare af Vasaorden; derjemte innehafvare af åtskilliga guldmedaljer från svenska och utländska sällskap, bland hvilka — utom den förut omnämnda »Rumfords-medaljen» — här endast må nämnas Jernkontorets stora guldmedalj. En egendomlig hedersgåfva fick han ock emottaga af Förenta Staternas förnämsta mekaniska verkstäder, och bestående af en modell till en monitor af »Passaics» klass, hel och hållen af guld, 45cm lång och vägande 6,14kg. Gåfvan öfverlemnades såsom ett uttryck af gifvarnes »erkänsla för de tjänster, som tillskyndats nationen genom det af honom införda nya system för sjövapen, kraftigt så till anfall som försvar». Många tacksägelse- och lyckönskingsadresser, kommo honom också till del, hvaribland från svenska Riksdagen, från NordAmerikas Förenta Staters kongress, från lagstiftande församlingen i NewYork m. fl. Vid Långbanshyttan är, såsom bekant, en minnessten rest till erinran om, att bröderna Ericsson der föddes.

En af den hädangångnes många minnestecknare yttrade redan 1866: »Om John Ericsson skulle man med fog kunna säga, att hans historia är hans uppfinningar. Likasom han själf, hafva de med egen inneboende kraft måst arbeta sig fram till erkännande, storhet och anseende; på samma sätt som de, har han stridt och segrat, och det ifrigaste motståndet har slutligen följt hans fana. Mång hundrade torde de uppfinningar vara, hans lefvande tankeverksamhet frambragt, men ypperst bland dem framstå såsom strålande glanspunkter dessa tre: *propellern*, *varmluftsmaskinen* och *monitor-systemet*. Med dessa har han eröfrat världen och vunnit odödlighet åt sitt svenska namn, och ett vackrare märke än detta klöfverblad har ingen eröfrare ristat på sin sköld». Härtill kan nu läggas, att under den senare delen af hans lefnad ett fjerde blad i väpplingen börjat uppspira, nemligen *solmaskinen*, hvarmed han hade hoppats att få lyckliggöra menskligheten. Hans sista stunders tankearbete kunde ej heller skilja sig från detta hans älsklingsmål, för hvars realiserande han ständigt stod i den lifligaste vevverkan med den ljusets och värme's källa, som han nu — låtom oss hoppas det — fått skåda och lära fatta på närmare håll och med klarare blick, än som är oss dödlige här på jorden förunnadt.

### Svenska Teknologföreningens allmänna möte den 23 mars 1889.

Vid detta möte, som egde rum å Hotell Phenix, utsågs först kommerserådet C. F. Th. Nordström att leda förhandlingarna, hvarefter styrelsens berättelse för år 1888 upplästes, af hvilken följande utdrag torde förtjena att här meddelas.

Då det till ända gångna året är det första under det nya utvecklingsskede, i hvilket föreningen ingått genom antagandet af nu gällande stadgar och ordningsregler, erinrar styrelsen derom, att tanken på att gifva föreningen en ny

gestalt var en naturlig följd deraf, att det visat sig blifva allt svårare att såsom ett enda helt sammanhålla dess andra sektion, bestående af representanter för så många, från hvarandra vidt skilda tekniska fack. Det var alldeles själfklart, att denna sammanhållning ej kunde åstadkommas med mindre, än att sektionens sammankomster så anordnades, att dervid föredroges endast sådana allmänna frågor, hvilka vore af lika stor vikt för alla tekniker, hvilket specialfack de än tillhörde, samt att följden af ett sådant tillvägagående, om den samma ens i längden visade sig möjligt, skulle blifva, att specialfacken alldeles försumrades. Tillgodosåges åter dessa, vore sådant liktydigt med sektionens sönderdelande i fackafdelningar, en åtgärd, hvars nödvändighet allt mera trädde i förgrunden, men hvars vidtagande omöjliggjordes genom detsakförhållandet, att föreningens förut gällande stadgar icke medgäfvö att i henne invälja sådana af de utom henne befintliga krafter, som vore behöfliga för konstituerandet af underafdelningar, hvilka förtjente betraktas såsom fullgoda representanter för de särskilda tekniska specialfacken. Detta hinder undanröjdes genom antagandet i maj 1887 af föreningens nu gällande stadgar, hvilka satt föreningen i tillfälle att med sig och sin andra sektion införlifva ett så stort antal framstående representanter för olika tekniska fack, att nämnda sektion redan nu torde kunna anses såsom en fullt kompetent representant för landets tekniska lif i hela dess utsträckning. Detta torde kunna sägas vara den nya organisationens innebörd.

Tillser man, huru denna organisation verkat, så kan styr. med glädje och tillfredsställelse anföras: att följande fem fackafdelningar redan bildats, nemligen för *mekanik*, för *elektroteknik*, för *husbyggnadskonst*, för *väg- och vattenbyggnadskonst* samt för *kemi och bergsvetenskap*; att enligt uppgjortt program dessa fackafdelningar under arbetsåret hösten 1888 — våren 1889 sammanlagdt hålla ej mindre än 26 sammanträden, så att, då hela sektionen under nämnda tid har 9 sammanträden, andra sektionen eller någon dess underafdelning samlas till öfverläggning i det närmaste 4 gånger i månaden; samt att, såsom protokollet för hittills hållna facksammanträden utvisa, intressanta föredrag vid dem omvexlat med sakrika och lifliga diskussioner.

I fråga om dessa fackafdelningars inre organisation lemna föreningens stadgar likasom dess ordningsregler den största möjliga frihet, i det de blott föreskrifva, att bifall af föreningens styrelse är erforderligt för afdelningarnas konstituerande, ett bifall som äfven i de hittills förekomna fallen utan meningsskiljaktighet lemnats. Och en sådan frihet torde äfven, om blott sambandet med föreningen kraftigt vidmagthålles, böra anses i hög grad skänka den nya organisationen förmåga att bära goda frukter, hvilka måhända skulle uteblifva, derest band lades å afdelningarnas själfbestämmelserätt i fråga om deras inre angelägenheter.

Såsom en särskildt glädjande omständighet, hvilken säkerligen ej saknar samband med ofvan berörda förhållande, förtjenar här omnämnas, att ett förut befintligt, fullt ordnadt och högt aktadt samfund, »Byggnadssamfundet», så klart insett de förmåner föreningens nya organisation erbjöde, att det samma, hvars samtliga ledamöter voro till föreningen valbara, der de ej redan förut tillhörde henne, beslutat sin upplösning för att ingå i föreningens fackafdelning för husbyggnadskonst. Samfundet har äfvenledes beslutat att — med vissa vilkor — öfverlemnna sin samlade kassabehållning till föreningen.

Sedan andra sektionens allmänna sammankomster genom den nya organisationen befriats från nödvändigheten, att taga den eljest erforderliga hänsynen till specialfacken, hafva de kunnat mera uteslutande sysselsätta sig med behandlingen af allmänna frågor, egnade att till gemensam öfverläggning sammanföra representanter från de särskilda och mångartade tekniska områdena och derigenom bereda dem välbehöfligt tillfälle att dels allvarligt samråda och dels idka kamratligt umgänge med hvarandra. Det bör icke kunna anses förmätet att från en så god början hemta anledning till den förhoppningen, att fortsättningen äfvenledes må blifva god och rätt snart ledande föreningen till »det» — såsom med rätta säges i inledningsmotiven till de nya stadgarne — »ärofulla målet att blifva den främste representanten för vårt fosterlands tekniska lif».

Af i föreningen under det gångna året invalda ledamöter hafva vid årets slut 149 antagit kallelsen. Af detta antal tillhöra 61 första sektionen och de öfriga andra sektionen. Deremot hafva 4 af första och 1 af andra sektionens medlemmar utträtt ur föreningen.

Bland de ledamöter, hvilkas bortgång genom döden föreningen har att beklaga, erinras i främsta rummet om professor Erik Edlund. Sedan 1879 hedersledamot i föreningen, »på hvars verksamhet och sträfvanden han satte största värde», har han såväl genom detta uttalande som ock genom det myckna han, såsom ordförande i Tekniska Högskolans styrelse, verkat till teknikens gagn gjort sig väl förtjent af att bevaras i tacksamt minne särskildt hos föreningen, hvilken var talrikt representerad bland dem, som vid hans bär beklagade förlusten af en bland vårt lands ädlaste söner, en af samtidens mest framstående vetenskapsmän. Så vidt till styrelsens kunskap kommit, hafva dessutom under året aflidit: ingenjör C. D. Ramsten i Gnesta, byggmästare E. Thavenius i Stockholm, maskiningenjör K. J. Westerling i Ulricehamn och civilingenjör G. S. Annerstedt i Vadstena.

Utaf den styrelsens berättelse åtföljande förteckningen öfver föreningens ledamöter framgår, att totala ledamotsantalet vid tidpunkten för nu i fråga varande allmänna möte var 1210, utaf hvilka 138 äro elever vid Tekniska Högskolan och således tillhöra den första sektionen samt de öfriga 1072 ledamöter af den andra sektionen, och hvilka senares vistelseort är: Stockholm 375, landsorten 489 och utrikes 171; 37 ledamöters vistelseort är för styrelsen obekant.

Beträffande föreningens, dess sektioners och fackafdelningars samt styrelsens sammanträden under året, äfvensom förhandlingarna vid dessa, hafva tid efter annan fullständiga redogörelser lemnats tidskriftens läsare, hvarför denna del af styrelsens berättelse här förbigås.

I fråga om föreningens ekonomiska ställning vid 1888 års slut meddelas: att byggnadsfonden, som utgjorde 10 023,08 kr, ökats med 1 798,84kr; att reservfonden, uppkommande genom en gång för alla betalda afgifter, och som utgjorde 800kr, ökats med 200kr, samt att allmänna fonden, hvilken var bokförd med 7 927,74kr, minskats med 255,70kr, under det att dess kontanta behållning nedgått från 892,82kr vid årets början till 485,27kr vid dess slut. Sist nämnda förhållande har förorsakats dels derigenom, att föreningens nya organisation medfört åtskilliga utgifter, och dels af några nödiga befunna inventarie-inköp. Då emellertid afskrifningar å föreningens diverse inventarier, boklager och bibliotek verkstälts med ej mindre än 972,24kr, är minskningen i själfva

